

Jan Bistrický, František Spurný, Ludvík Václavek, Metoděj Zemek

MORAVSKÉ A SLEZSKÉ LISTINY
LIECHTENŠTEJNSKÉHO ARCHÍVU VE VADUZU

DIE MÄHRISCHEN UND SCHLESISCHEN URKUNDEN
DES FAMILIENARCHIVS
DES REGIERENDEN FÜRSTEN
VON UND ZU LIECHTENSTEIN IN VADUZ

1173-1380, díl I.

Vydaly:

Okresní archív Břeclav se sídlem v Mikulově
Okresní archív Brno-venkov se sídlem v Rajhradě
Okresní archív Hodonín
Okresní archív Znojmo
Muzejní a vlastivědná společnost v Brně
se subvencí Jeho Jasnosti Hanse Adama II.,
vládnoucího knížete z Liechtenštejna

*

Odpovědný redaktor:

PhDr. Emil Kordiovský, PhDr. Ivan Štarha

*

Grafická úprava Josef Červenka
Výtiskl Print Brno, provoz Vyškov
Náklad 1500 ks

*

AA 22,86 Va 23,17

probošt a konvent na nás vymohli, abychom jim předem oznámili, kdybychom my nebo naši dědici či nástupci museli naléhavě samu ves či s jejím příslušenstvím nebo jejich část prodat nebo směniti. Což jsme jim slíbili učiniti a touto listinou slibujeme, aby měli alespoň stejnou příležitost ke koupí, kdyby koupit mohli nebo chtěli. I kdyby nemohli koupit, rádi a z vlastní vůle jim slibujeme, že jim změnu kvůli podmínkám prodeje, totiž nikoliv natrvalo, ale jen na výše uvedenou dobu, oznámíme. Na svědectví těch všech věcí jsme dali na tuto listinu přivěsit své pečeti. Tuto koupí a všechny články tohoto privilegia jsme předložili opatrným mužům a našim spolu-měšťanům, totiž purkmistrovi Dominikovi, Pavlu Hestingovi, Mikuláši Pergerovi, Vítkovi, pláteníkovi, Mikuláši Pávovi, Janovi řečenému Hartušovi, Konrádovi, starému přísečnému, Chusmannovi, Fridlinovi Truckerovi, Mikuláši Hucreitovi a Konrádovi Hasmundovi, kteří pro jistější svědectví k tomuto privilegii přivěsili pečeť naši městské obce. Dáno a stalo se ve Znojmě, léta Páně jak bylo nahoře uvedeno, nazítří svatě Marie Magdaleny.

60

Jan Lucemburský, český a polský král, uděluje Hartneidovi z Liechtenštejna výsadu, že nemá být pobáněn k zemskému soudu a jeho statky mají být osvobozeny od zemské berně.

1332, března 11. Paříž.

Johann von Luxemburg, König von Böhmen und Polen, verleiht Hartneid von Liechtenstein das Privileg, daß er vom Landesgericht nicht belangt werden soll und seine Güter der Pflicht der Landessteuer nicht unterstehen.

1332, März 11. Paris.

Orig.: perg.; pečeť vydavatele (popis viz Posse I, tab. 49. č. 2).

Ed.: CDM 6, s. 334, č. 438 (z jiného exempláře); Jenne II, č. 92.

Reg.: Hosák, č. 34; Hurt-Turek, č. 132; Zemek III, č. 46; Zemek-Turek, č. 64.

Durch ewige gedechtnusse tun wir Johans, von gotes genaden chunig ze Beheim und ze Polan und graf ze Lucemburch, chunt allen den, die disen brif sehent oder horent lesen, wann von alter und vor langer zeit vor unser die hochwirdigen fu[e]rsten, weilent chunig ze Beheim, unsre vorvordern fu[e]rsichtlich und weislich ir landes nutz und ere in manicher weis betrachtet habent, wi si ir landtgemerche also besetzten, vesteten und bestelieten, da von si in ir lande vrid und genad mochten haben, und vor andern fu[e]rsten dester sicher sein. Da von haben si ir getrewen lantherren, dinstman und lantla[e]ute in mancherweis begnadet, als uns daz besunder unser getrewer Hertneit der Lichtenstainer von Nicolspurch mit urchu[e]nden und mit alter gewonheit und gewer hat beweiset und bewert, daz sein hous ze Nicolspurch und swaz darzu gehoret in sulcher vreiung herchomen ist und sulch vreyung hat, als ez sein vorvordern an in bracht haben. Daz er und sein erben oder nachchomen und swer ouf dem gut sitzet, dehein pern, daz ist dehein lantstiwter gibt noch geben sol und daz man in und sein erben und die ouf dem gut sint gesezzen, fu[e]r die czoude, daz ist fu[e]r daz lantrecht ublich in unserm lant ze Merhern niht getreiben oder geladen mag und schol. Nu haben wir gesehen und erchant, was nu[e]tzes und eren uns an unser lantgemerche vestenung leit und haben ouch dabey erfunden, wie getrewlich und vestlich und nu[e]tzlich ze aller zeit unser getrewer Hertneit der Lichtenstainer uns gedienet und dem lande ze Merhern

zugeleget hat, daz ez pillich ist, daz wir unsern vorvordern nachvolgunde sein und im und seinen erben die genade und die vreyung, die seinen vorvordern ist geschehen, bestetigen und meren. Die bestetig wir im und seinen erben mit unserm chuniclichem gewalt fu[e]r uns und fu[e]r unser erben und nachchomen, daz die ewiglich stet und untzerbrochen sol beliben und meren und weiten im und seinen erben dieselbe vreyung und genade an allem seinem gu[e]t, daz er hat in unserm lant ze Merhern, mit namen daz hous Waisenstein, die do[e]rfer Glemptitz, Pergen, Donawitz, Pretresprun, Payersdorf, Pochmalitz, Muscha, Foydasprunn und daz hous Neydek und Neydek daz dorf, Eysgru[e]b, Ungerdorf, Pulgarn, Milwitz, di dorfer mit allem dem, daz darzu[e] geho[e]ret, mit pergen, mit talen, mit welden, mit buschen, mit velden, mit ekern, mit wisen, mit engern, mit haiden, mit vi[e]chwarden, mit weinwacht, mit wazzern, mit teichen, mit vischereyen, mit mulen und gemainlich mit allem nu[e]tz und herschaft, die darzu gehoret, und besunder mit geiaide. Ez mag ouch der vorgenant Lichtensteiner in unserm lant ze Merhern uber daz vorgeschriben gu[e]t choufen, vesten und erbe, daz sich zieth biz auf viertousent mark silbers merherisches gewichtes, und daz sol allez haben die obgeschriben vreyung und recht, so daz gemainlich allez sein gu[e]t uns, noch unsern erben und nachchomen, chunigen ze Beheim und markgrafen ze Merhern, ewiglich deheinen pern, oder dehein lantstiwir geben sol und daz ouch von den vesten und von dem gut uberal in noch sein erben noch sein la[e]ut und diener, edel oder unedel, die ouf dem gut sint gesezzen, nyemant mu[e]ge noch sulle fu[e]r die zoud, daz ist fu[e]r daz lantrecht laden oder getreiben, oder dehein recht ersten oder ervolgen. Wer aber, daz yemant ze dem vogenanten Hertneiden von Lichtenstein, ze seinen erben oder zu seinen la[e]uten icht hiet ze vordern oder ze sprechen, der oder die sullen sich des vor unser oder nach uns vor unsern erben und nachchomen beclagen und recht vordern, den sulle wir oder unser erben und nachchomen von dem vogenanten Lichtensteiner, von seinen erben und von seinen la[e]uten recht tu[e]n, oder einen richter geben, daz dem clager oder den clagern ein rechtez recht geschech. Hat aber der egenant Lichtensteiner oder sein erben und sein la[e]ut hinwider ze demselben oder ze denselben icht ze clagen, ze vordern oder ze sprechen, so sol in an der selben stat ein unvertzogen recht geschehen. Hie uber gebieten wir von unserm chuniclichen gewalt von unsern und von unser erben und nachchomen wegen beid houptmann, chamerer, pflegern, lantrichtern, richtern, zoudern und besunderlich pernern und gemainlich allen unsern amptla[e]uten in dem lant ze Merhern, die nu sint und hernach werdent, daz si wider dise alle vorgeschriben genade, vreyung und recht in cheiner weis, ze cheiner zeit icht entu[e]n oder zu tu[e]n versu[e]chen, sunder daz si den vogenanten Lichtensteiner und sein erben an allen irn rechten zu gesten und si dar an halden und beschirmen, helfen und raten ze allen zeiten. Und dar uber ze einer ewigen urchunde geben wir in disen brif versigelt mit unserm insigel. Der ist gegeben ze Paris, do man zalt von Cristes geburt drezehen hundert jar und darnach in dem andern und dreizigisten jare, an sand Gregorii abent.

*

My Jan, z boží milosti český a polský král a lucemburský hrabě, na věčnou paměť známo činíme všem, kdo tuto listinu vidí nebo uslyší číst, jak odedávna a dlouho před naší dobou vysoce vznešená knížata, kdysi králové v Čechách, naši předchůdci, prozíravě a moudře sledující mnohým způsobem prospěch a čest své země, její hranice tak obsadili, opevnili a zřídili, aby ve své zemi měli mír a klid a byli zabezpečeni před jinými knížaty. Proto své věrné pány, many a zemany mnohým způsobem obdařili výsadami, jak nám to obzvláště náš věrný Hartneid Liechtenštejn z Mikulova dokázal a doložil listinami a starým zvykem a zárukou, že jeho

hrad v Mikulove a co k němu patří, získal a má takovou výsadu, jak ji jeho předkové pro sebe získali, že totiž on a jeho dědici anebo potomci a kdož by na tom statku seděl, nijakou berni, to jest nijakou zemskou daň nedávají ani dávát nemají, a že on a jeho dědici a kdož by na tom statku seděli, nemají a nesmějí být pohnáni či voláni k cůdě, to jest k zemskému soudu, nikde v naší moravské zemi. Nyní jsme viděli a seznali, nakolik jsou nám k užítku a ctí lidí na opevněních naší hranice a také jsme přitom zjistili, jak spolehlivě, pečlivě a užitečně nám sloužil v každé době náš věrný Hartneid Liechtenštejn a jak prospěl moravské zemi, takže je spravedlivé, abychom následovali své předchůdce a potvrdili a rozmnožili jemu a jeho dědicům práva a výsady, jichž se dostalo jeho předkům. Potvrzujeme je jemu a jeho dědicům svou královskou mocí za sebe, své dědice a nástupce, aby zůstaly věčné, pevné a neporušené a rozmnožujeme a rozšiřujeme jemu a jeho dědicům táž práva a výsady na veškerém jeho majetku, který má v naší zemi moravské, jmenovitě hrad Siroťčí Hrádek, vsi Klentnici, Pernou, Dolní Dunajovice, Březí, Bavyry, Bohumilice, Mušov, Sedlec, tvrz Nejdek a vesnici Nejdek, vsi Lednici, Uherčice, Bulhary, Milovice se vším, co k tomu patří, s horami, údolími, lesy, křovinami, poli, rolemi, loukami, volnými pozemky, vřesovišti, pastvinami, vinohrady, vodami, rybníky, rybolovy, mlýny a vůbec se vším užítkem a panstvím, jež k tomu patří, a zvláště s lovem. Jmenovaný Liechtenštejn si také může v naší moravské zemi koupit nad svrchu vypsany majetek tvrže i majetek, který se cení na čtyři tisíce hřiven stříbra moravské váhy. A to vše má mít výše uvedené výsady a práva, takže všechen jeho majetek nemá vůbec ani nám ani našim dědicům a potomkům, českým králům a moravským markrabatům, odvádět navěky žádnou berni či zemskou daň a že také z tvrží a majetku ani jeho dědice, ani jeho lidi a služebníky, urozené či neurozené, kteří jsou na tom majetku usazení, nikdo nemá a nesmí volat či pohánět k cůdě, to jest k zemskému soudu, ani se domáhat práva. Kdyby však někdo od uvedeného Hartneida z Liechtenštejna, od jeho dědiců nebo od jeho lidí co vyžadoval, pak ten či ti mají žalovat právo od nás nebo od našich dědiců a potomků a těm pak my nebo naši dědicové a potomci mají zjednat právo od jmenovaného Liechtenštejna, jeho dědiců a jeho lidí, anebo stanovit soudce, aby žalobci nebo žalobcům zjednal právo. Jestliže však jmenovaný Liechtenštejn nebo jeho dědici a jeho lidé mají naopak proti onomu či oněm co žalovat, žádat či uvádět, pak se jim má na stejném místě dostat neprodleně práva. Tímto nařizujeme svou královskou mocí za sebe a za své dědice i potomky oběma hejtmanům, komorníkům, vilíkům, zemským soudcům, soudcům, cudařům a zvláště berníkům a všeobecně všem našim úředníkům v moravské zemi, kteří nyní jsou a později budou, aby proti veškerým těmto výsadám, privilegiím a právům nijakým způsobem nikdy nic nečinili nebo se nepokoušeli činit, nýbrž aby stáli při jmenovaném Liechtenštejnovi a jeho dědicích ve všech jejich právech a aby je v tom drželi a chránili, jim pomáhali a radili po všechny časy. A o tom k věčnému potvrzení dáváme jim tuto listinu, zpečetěnou naší pečeti. Ta je dána v Paříži, když se počítá od Kristova narození 1332 let, v předvečer svatého Řehoře.